

T.B.M.M.

İYİ PARTİ

GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih : 20.11.2018

Sayı : 7-482

5757

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sayın Bekir Pakdemirli tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. **19.11.2018**

Yasin ÖZTÜRK

Denizli Milletvekili

Türkiye’de Tütüncülük 4733 sayılı Tütün, Tütün mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine dair kanunun yasalastığı 2002’den bu yana her geçen gün can çekişmektedir. Yasa çıktığı tarihte 520.000 olan tütün üreticisi %85 azalarak, 2017 ürün yılında 64.000’li seviyelere düşmüştür.

Şark tipi Oriental tütün piyasasında dünya üretiminin 3 de 1’ ini Türkiye üretmektedir. Bu tütünler aromatik, tutucu ve kaliteli özellikleri yüzünden sigara üretiminde harmanlara %15 civarında katılmak zorundadır.

Ülkemizde en kaliteli tütünün yetiştirildiği Denizli ilimizde, yakın zamana kadar çok sayıda çiftçi ailesi geçimini tütün ekiminden sağlamakta idi.

Genç nesil; tütün tarımının zorluğu ve gelirinin azlığı nedeniyle üreticilikten uzaklaşmış, Ege bölgesinde üreticilerin yaş ortalaması 50 yaş civarına yükselmiştir.

AK Partisi hükümeti döneminde Tekel’in kapatılması ve Tekel’e bağlı sigara fabrikalarının kapatılması sonucunda ilimizde tütün ekimi ile uğraşan vatandaşlarımız geçinemedikleri için Büyükşehirlere göç etmek durumunda kalmıştır.

Piyasaya tümüyle hakim olan çok uluslu şirketler ürün fiyatlarını kendisi dikte etmektedir. Bundan 20 yıl öncesine kadar tütün baş fiyatı 1 Karton Uzun Samsun sigarası fiyatına eşdeğer iken (1 Karton Uzun Samsun 90 TL), şimdi ise tütün baş fiyatı 2 adet Uzun Samsun etmiyor. Geçen yıl fiyatlar 9 TL’ye kadar düşmüştü.

Ürün maliyetlerinde yaşanan artışlar (2018 TurkishTaboco Tütün Tarımı Raporu- üreticinin tütün maliyeti 19,36 TL/KG), Düşük fiyat sorununun çözülmemesi tütün üreticilerinin durumunu daha da güçleştirmektedir.

2017 Ürün yılında Denizli; 12.280 üretici, 235 bin hektar alanda 22.900 ton tütün üretimi ile Türkiye üretiminin %24’ünü gerçekleştirmiş, tütün üretiminde Türkiye’de 2. Sırada yer almaktadır.

Tavas, Kale, Acıpayam, Beyağaç, Güney, Buldan, Bekilli ilçelerimiz başta olmak üzere Denizli’mizin 12 ilçesinde üretilen tütün; Garip köylümüzün fukara bitkisidir.

Tütün denilince binlerce ailenin yüreği ağzına gelir. Gece-Gündüz demeden geçimini bu yolla sağlayan çiftçimiz, çalışmak için gece yarısında evlerinden çıkar, güneşin henüz doğmadığı tarlalarında lambalar yardımıyla tütün kırar.

Sonuç olarak kamunun tamamen devreden çıktığı, müdahalesiz piyasa koşullarına terk edilen, dünyada “Türk Tütünü” şeklinde ulusal ad ile anılan tütün çok kıraç arazilerde yetişir. Yerine alternatif ürün kolay kolay bulamazsınız.

Bu topraklarda ya tütün ekeceksiniz, ya da bu topraklar tarım arazisi olmaktan çıkar.

5x5x

Buna göre;

1- Üretici neden sözleşmeli üretime yönlendirilmektedir? Sözleşme yapılan firmalar kim tarafından ve nasıl denetlenmektedir? TAPDK Fiyatların belirlenmesinde neden etkin rol oynayamıyor?

2- Bakanlığınız 4733 sayılı kanunda açık olarak yer almasına rağmen yasanın yürürlüğe girdiği tarihten bu yana geçen sürede Açık Artırmalı Satış Merkezleri neden kurmamıştır?

Dünyanın önde gelen tütün ihracatçısı ülkelerinde üretici; tütünlerinin pazarlamasını Açık Artırma Merkezlerinde yapmaktadır.

Piyasa düzenlemelerini yapmaktan sorumlu TAPDK Satış Merkezlerini Türkiye genelinde üretimin yoğun olduğu bölgelerde faaliyete geçiremez mi?

3- Açık Artırma Satış Merkezi uygulamalarının hayata geçirilebilmesi için tütün ticareti yapan firmalara satın aldıkları tütünün bir kısmının (Örneğin %25) Açık Artırma Satış Merkezlerinden alma zorunluluğu getiremez misiniz?

4- Açık Artırma Satış Merkezlerinin kurulması halinde ihtiyaç duyulan depoları için eski Tekel'e ait olan depolarından (Satışı yapılmayıp kalan depolar) faydalanılamaz mı?

5- Sözleşme yapılan firmalar kendi aralarında gizli anlaşıp rekabet koşullarını ortadan kaldırıp, fiyatlarını düşük açıklamalarını önlemek, Kaliteyi düşük gösterip fiyatı düşürmek gibi girişimlerini önlemek maksadıyla ne gibi önlemler almayı düşünüyorsunuz?

6- Tütün ekmesi dışında başkaca gelir kaynağı olmayan çiftçimize alternatif ürün yetiştirme ve alternatif kazanç sağlama hususunda bir çalışmanız var mıdır? Varsa nelerdir? Ne zaman uygulamaya geçilebilir? Bakanlığınızın bu iş için ayırdığı bir ödenek mevcut mudur?

7- Tütün mamullerinin satışında ÖTV oranı %80'ler civarındadır. Buradan ayrılacak bir kaynakla tütün üreticilerine üretim bazında destekleme primi verilemez mi?